

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

Management Factors of the professional learning community of Ban Chang Kheng Community School

ทศพร ทองกร¹ และ ประภัสสร สมสถาน²

Todsaporn Thongkorn¹ and Prapatsorn Somsathan²

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ

Master of Education in Educational Administration, Payap University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹aimmyandaimmy@gmail.com

Retrieved: August 12, 2024; Revised: September 23, 2024; Accepted: October 3, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง 2) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง 3) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เนื้อหาจากผลลัพธ์ดังนี้

1. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.48) ด้านภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48) และ ด้านการร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48)

2. ระดับของปัจจัยที่การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบรรยากาศองค์กร ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X}$ = 4.8, S.D. = 0.4) และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.53) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.53)

3. แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างองค์กร โดยการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการนิเทศ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ รวมทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งผลประโยชน์และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารจัดการของฝ่ายบริหาร ได้แก่ การมีโครงสร้าง นโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติให้กับครู และบุคลากรที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงตาม ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ และสนับสนุน ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรมีความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง

และวิชาชีพ 3) ด้านครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ในการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน โดยรับการฝึกฝนอบรมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนานักเรียน โดยการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้มาใช้ในการทำงาน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน และมีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ โดยเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแบ่งปันเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างครูผู้สอน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; ชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

Abstract

The objectives of this article are as follows: 1) to study the level of being a professional learning community of Ban Chang Kheng Community School. 2) to study the level of management factors of the professional learning community of Ban Chang Kheng Community School. and 3) to provide recommendations for the management of the professional learning community of Ban Chang Kheng Community School. The research area is Ban Chang Kheng Community School, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. The sample group consists of teachers at Ban Chang Kheng Community School under the jurisdiction of the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 6, academic year 2023, with a total of 14 people. Two types of tools are used in the research: 1) questionnaires and 2) semi-structured interviews. Data were analyzed according to research objectives, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis from the results as follows.

1. Level of being a professional learning community of Ban Chang Kheng Community School Under the jurisdiction of the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 6, it was found that the side with the highest average was the Good Friends community side ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.33) secondary action is the shared vision. ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.48) shared leadership ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.47). The aspect with the lowest average value is collaborative learning. ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48) and cooperation, working together and working together ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48).

2. Level of factors in the management of the professional learning community of Ban Chang Kheng Community School Under the jurisdiction of the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 6 shown that the overall average was at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49) The aspect with the highest average value was the organizational atmosphere. ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.35) Next is organizational culture. ($\bar{X}$ = 4.8, S.D. = 0.4) and academic leadership ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.53) respectively. The aspect with the lowest average is the organizational structure aspect. ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.53).

3. Guidelines for managing the professional learning community of Ban Chang Kheng Community School Under the jurisdiction of the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office, Area 6 Including 1) organizational structure By issuing an order to appoint a committee to

drive the project towards becoming a professional learning community, with periodic supervision, inspection, monitoring, and evaluation. Including administrators, teachers and school personnel. Participate in the development of teaching and learning that focuses on the benefits and quality of learners as important. 2) Management aspect of the administrative department includes having a structure, policy, and guidelines for teachers. and clear personnel Can be put into practice by checking, monitoring and evaluating periodically and supporting and promoting teachers. and personnel make progress in their personal and professional development and 3) Teachers and educational personnel To have knowledge, understanding and skills in creating a learning community correctly, in a systematic, orderly manner by receiving training with experts in creating a learning community. Have determination to develop students by bringing the learning community to work. and exchange experiences with each other And there is always personal and professional development. It comes from exchanging knowledge with each other. Sharing techniques and methods for teaching and learning Mutual assistance between teachers.

Keywords: Development Guidelines; Professional Learning Community; Ban Chang Kheng Community

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ จากทุกส่วนของโลกเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ ทรัพยากรต่าง ๆ และจากการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ประชากรมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ในอดีตช่วงอายุของคนมีเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงที่พบเห็นได้น้อย ต่างจากในปัจจุบันที่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย การดำเนินชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับข่าวสาร ข้อมูล ระบบสารสนเทศ และความรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย (ศศิประภา ชัยประสิทธิ์, 2553)

ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้จึงต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของประชากร โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปเพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในส่วนของการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับการพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีริ้วรอย อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา เป็นกลไกและมีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดความสำเร็จของสถานศึกษา (บรรจง ลาวะลี, 2560) บทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์สเบิร์ก ซึ่งประกอบด้วยการเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้ประเมิน การทบทวนนโยบาย การบริหารหลักสูตรและการสอน การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรม การส่งเสริม การพัฒนาครูและบุคลากร การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (ริญาภรณ์ สุภาศิริธนานนท์ และ ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์, 2563) เนื่องจากความต้องการของครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมมีความคาดหวังต่อความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีหลายบทบาทจึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ บทบาทที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ บทบาทผู้นำ บทบาทที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน สรุปได้ว่า บรรยากาศองค์การมีความสำคัญต่อการบริหารงานของผู้บริหาร และความสำเร็จขององค์การส่วนหนึ่งมาจากบรรยากาศองค์การ (วาสนา ทองทวีชัย, 2560; รักขัลย์ แยมกสิกร, 2559) ผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโครงสร้างองค์การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้การทำงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งวัฒนธรรมองค์กร เป็นค่านิยมหรือหลักการปฏิบัติภายในองค์กร โดยโรงเรียนเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยบุคลากร ได้แก่ ครู และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนจะมีแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อและพฤติกรรมแตกต่างกันไป เมื่อทุกคนมาอยู่ในที่เดียวกันจะถูกหล่อหลอมให้เป็นไปในแนวเดียวกันที่ทุกคนยอมรับและปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นวัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งวัฒนธรรมโรงเรียนสามารถบ่งบอกถึงการกระทำหรือผลลัพธ์ของโรงเรียนได้ ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายและภารกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีภายในสถานศึกษา (ณัฐนันท์ โยมงาม และอุไร สุทธิแยม, 2565)

โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ซึ่งเป็นโรงเรียนในพื้นที่นำร่องการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พันธกิจของโรงเรียน ได้แก่ 1) สร้างนวัตกรรม กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) สร้างคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 3) สร้างกระบวนการการบริหารและการจัดการแบบมีส่วนร่วม วิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง มุ่งเสริมสร้างองค์กรคุณภาพ ใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างสรรค์พัฒนาศักยภาพครู การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม สู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป้าประสงค์ของโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีคุณภาพตรงตามหลักสูตร มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 2) การจัดการศึกษาที่ตอบสนองผู้เรียนสู่อนาคต 3) พัฒนาให้เป็นโรงเรียนของชุมชน มีปรัชญาทางการศึกษาของโรงเรียน คือ คนดี มีปัญญา สามัคคี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นโรงเรียนที่ดีที่สุด ครุมีทักษะการสอนและการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นองค์กรแห่งความสุข และจากการสรุปผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559 – 2563) คณะผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ควรวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาโดยการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ควรสรุปผลเพื่อให้เกิดการพัฒนาการที่ต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

บทความวิจัยนี้นำเสนอการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนแห่งอื่นที่มีความต้องการแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเป็นการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอันจะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวในการศึกษา โดยมีเนื้อหาเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.1 ความหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษา

อำนาจ พลรักษา (อ้างถึงใน มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานโดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ ระเบียบตามกรอบการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาทั้งในด้านบุคลากร ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษา โดยมีแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถ มีทักษะ มีคุณธรรมและนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกันโดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุดให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียนในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา

นิภาธร มุลกณี (2561) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษาต่อ โดยเฉพาะความเจริญต่อคุณภาพของผู้ศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ และผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสามารถทางการบริหารตลอดจนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ช่วยให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรที่ปฏิบัติงาน เสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคมและประเทศชาติ นั้น หมายถึง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้เรื่องการบริหารเป็นอย่างดี

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) กล่าวว่า การให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง สถานศึกษาต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ และมีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรและมุ่งส่งเสริมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

1.3 หลักการบริหารจัดการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีผู้อำนวยการสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ หรือการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยดำเนินการในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผู้เรียน จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่ทำการประเมินภายนอกของสถานศึกษา ระดับทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ปกครอง ดูแล บำรุงรักษาและจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่พัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีความรู้ มีขีดความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

สมพิศ โห้งาม (2553) ได้สรุปหลักการและแนวคิดการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานในโรงเรียนมีคุณภาพเพราะเป้าหมายเปรียบเสมือนกรอบที่กำหนดทิศทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติจนถึงจุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนควรให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

2) วัตถุประสงค์ของโรงเรียน การจัดการศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมุ่งเน้นให้คนไทยมีคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยที่กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของประเทศโดยตรง จึงกำหนดวัตถุประสงค์หลักสำหรับใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกแห่ง ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) กำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

4) การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น การจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มุ่งผลประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมา สรุปว่า หลักและแนวคิดการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจ สะดวก และยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน การบริหารโรงเรียนจึงแบ่งฝ่ายงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ คือ

- 1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายกำหนดข้อบังคับของทางราชการ และของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายหรือ วัตถุประสงค์ของส่วนราชการ
- 2) ประสาน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงินพัสดุ สถานที่ ทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ
- 3) เป็นผู้แทนสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาราชการ สถานศึกษาหรือส่วนราชการ ตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการ ตามที่ได้รับมอบอำนาจ
- 4) จัดทำรายงานประจำปี เกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
- 5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
- 6) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าต้องมีบทบาท ดังนี้

- 1) เป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย
- 2) เป็นผู้กระตุ้นและชักนำการใช้กำลังคน
- 3) เป็นผู้พัฒนาทรัพยากร
- 4) เป็นผู้พัฒนาเป้าหมายใหม่ ๆ ของสถานศึกษาโดยรวมมือ และเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ
- 5) เป็นผู้แสวงหาทรัพยากรในการพัฒนาสถานศึกษา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทในการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับชุมชน และบทบาทในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1 ความหมายและความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือที่เรียกแบบย่อว่า PLC ได้มีนัยการศึกษาหลายท่านนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้สรุปคำว่า “ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งให้ความหมายว่า เป็นองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยนตนเองอยู่ตลอดเวลาทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือ

แม้แต่ชุมชน และเป็นองค์การที่สนับสนุนให้สมาชิกมีการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนำไปบูรณาการและสอดคล้องกับการทำงาน การเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเชื่อและพฤติกรรม นอกจากนี้ การเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมระดับความสามารถขององค์การในด้านความเจริญเติบโตและนวัตกรรม องค์การแห่งการเรียนรู้จะมีระบบการสร้างและแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงานขององค์การ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดวิชาการแขนงใหม่ ได้แก่ การจัดการความรู้และทำให้เห็นความสำคัญของความรู้มากยิ่งขึ้น เช่น ความรู้เป็นสินทรัพย์ที่มีค่าที่สุดขององค์การ

สฤณี วีวสุ (2562) ได้ให้ความหมายของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมพลังของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักการศึกษา รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมพลังของกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เดียวกัน มาทำงานร่วมกัน มีการสนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านความรู้ ประสบการณ์ มีการอภิปรายหรือวิพากษ์กันอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะกัลยาณมิตรเพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคอยให้การสนับสนุน ดูแล ร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้นในสถานศึกษา

2.2 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

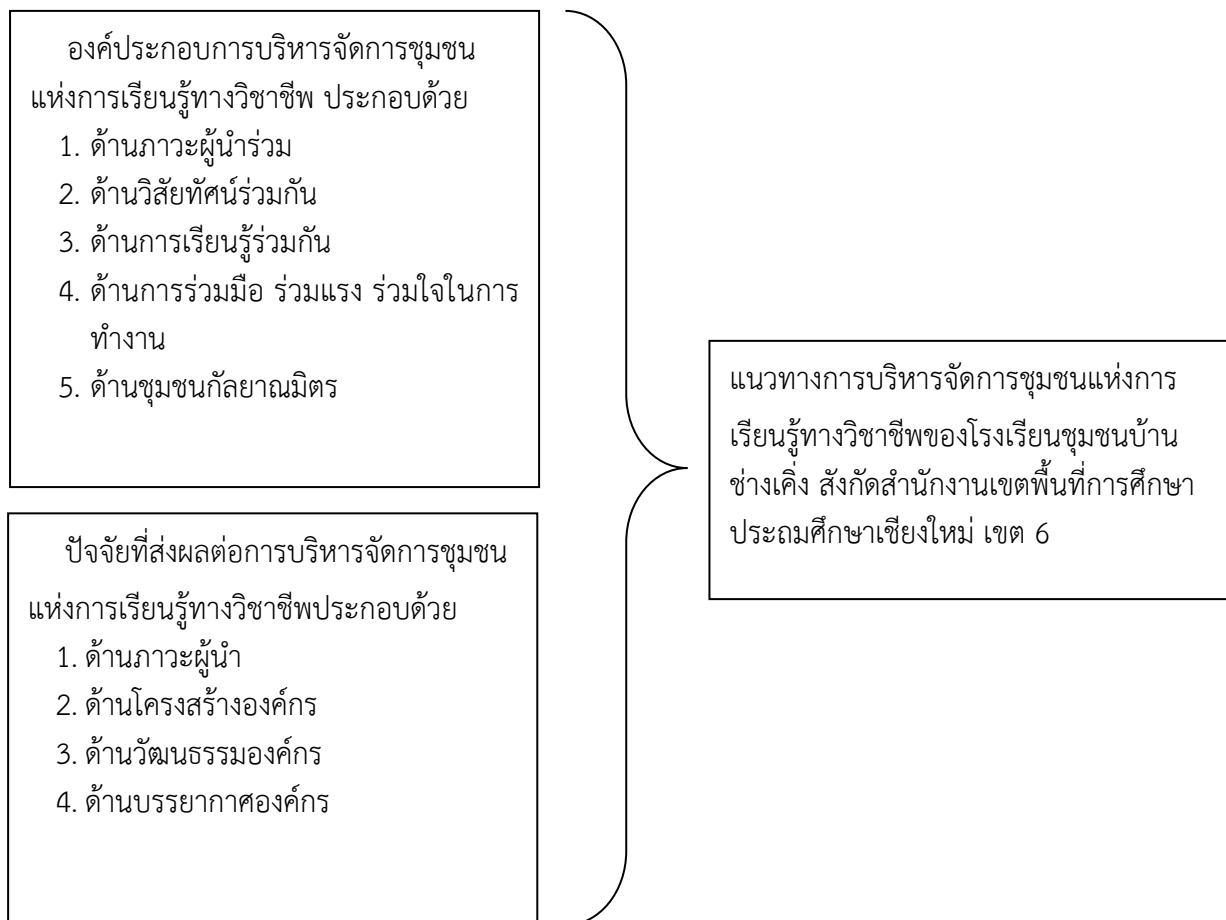
จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของเมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล (2560); วาสนา ทองทวีงยศ (2560); วิราวรรณ เพ็ชรนา (2563); กันต์ธร หิรัญลักษณ์ (2564) และไพพกา ผิวดำ (2564) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและการวิจัย และผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านภาวะผู้นำร่วม 2) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน 4) ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน และ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร

2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของวาสนา ทองทวีงยศ (2560); เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล (2561); หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์ (2562); วิราวรรณ เพ็ชรนา (2563); อภิสิทธิ์ อุคำ (2563) และปาริชาติ สัมพันธ์บุญ (2564) ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและการวิจัย ผู้ซึ่งวิจัยได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร และ 4) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ดังภาพที่ 1 นี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 49 คน ตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม ประกอบด้วยประเด็นหลัก 2 ประเด็น ตอนที่ 1 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำร่วม 2) ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน 4) ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน และ 5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และตอนที่ 2 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะ 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร และ 4) ด้านบรรยากาศองค์กร และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชนิดที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ในรูปแบบของการเผชิญหน้า (Face-to-face) รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย ระหว่างเดือน เมษายน ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567 และนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และได้วิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนาที่ได้เสนอแนวทางมา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลออกมาในลักษณะการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ผลการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.68	0.47	มากที่สุด	3
2. ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.75	0.48	มากที่สุด	2
3. ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน	4.66	0.48	มากที่สุด	4
4. ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน	4.66	0.48	มากที่สุด	4
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.88	0.46	มากที่สุด	1
รวม	4.73	0.46	มากที่สุด	-

ตารางที่ 2 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านชุมชนกัลยาณมิตร

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหาร และครู มีความรัก ความเอื้ออาทร ซึ่งกัน และกัน มีบรรทัดฐานและแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้ชีวิต ร่วมกัน	4.93	0.27	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหาร และครู เป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ มีคุณธรรมในการทำงาน	4.86	0.36	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหาร และครู มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดย การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกัน และกันอย่างเปิดเผย	4.79	0.43	มากที่สุด	3
4. ผู้บริหาร และครูยอมรับนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	4.93	0.27	มากที่สุด	1
รวม	4.88	0.33	มากที่สุด	-

ตารางที่ 3 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารและครูมีอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร่วมกัน คือ การ มุ่งหวังพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.79	0.43	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียน	4.79	0.43	มากที่สุด	1
3. ผู้บริหารและครูเชื่อว่าความสำเร็จของสถานศึกษาคือ ความสำเร็จของทุกคน	4.64	0.63	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.79	0.43	มากที่สุด	1
รวม	4.75	0.48	มากที่สุด	-

ตารางที่ 4 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านผู้นำร่วมกัน

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านผู้นำร่วมกัน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้แสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกัน	4.57	0.52	มากที่สุด	3
2. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ	4.64	0.49	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียน	4.64	0.49	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.86	0.36	มากที่สุด	1
รวม	4.68	0.47	มากที่สุด	-

ตารางที่ 5 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านเรียนรู้ร่วมกัน

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านเรียนรู้ร่วมกัน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน	4.71	0.47	มากที่สุด	3
2. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดในการวางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.57	0.51	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	4.64	0.49	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้นำผลจากการสะท้อนจากการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	4.71	0.46	มากที่สุด	1
รวม	4.66	0.48	มากที่สุด	-

ตารางที่ 6 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารและครูร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัยตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.52	มากที่สุด	4

ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงาน ที่ชัดเจน	4.64	0.49	มากที่สุด	3
3. ผู้บริหารสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ ครูตามที่ได้วางแผนร่วมกัน	4.79	0.43	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหารและครูร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียน	4.71	0.47	มากที่สุด	2
รวม	4.66	0.48	มากที่สุด	-

วัตถุประสงค์ที่ 2 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ผลการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.59	0.53	มากที่สุด	3
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.41	0.53	มากที่สุด	4
3. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.80	0.40	มากที่สุด	2
4. ด้านบรรยากาศองค์กร	4.86	0.35	มากที่สุด	1
รวม	4.67	0.49	มากที่สุด	-

ตารางที่ 8 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
ด้านบรรยากาศองค์กร

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านบรรยากาศองค์กร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหาร และครูมีการสื่อสารด้วยคำพูด และท่าทาง ที่สุภาพ และเป็นมิตร	4.86	0.36	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหาร และครูสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความ สามัคคี กลมเกลียว และมีความภาคภูมิใจต่อ สถานศึกษา	4.86	0.36	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหาร และครูสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่าง อิสระ เปิดกว้าง และยอมรับแนวคิดที่แตกต่าง	4.93	0.27	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหาร และครูร่วมกันจัดหาสื่อ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ สามารถบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร	4.79	0.43	มากที่สุด	3
รวม	4.86	0.35	มากที่สุด	-

ตารางที่ 9 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
ด้านวัฒนธรรมองค์กร

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านวัฒนธรรมองค์กร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหาร และครูมีการสร้างทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความรักและความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน	4.79	0.43	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหาร และครูมีเป้าหมายในการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน	4.79	0.43	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหาร และครูมีความเชื่อมั่นในตนเองว่า เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ	4.79	0.43	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหาร และครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.86	0.36	มากที่สุด	1
รวม	4.80	0.40	มากที่สุด	-

ตารางที่ 10 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพตามความต้องการและความจำเป็น	4.71	0.51	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้เพื่อช่วยการพัฒนาวิชาชีพของครู	4.36	0.51	มากที่สุด	3
3. ผู้บริหาร และครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนที่ตรงกัน	4.57	0.63	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหาร และครูร่วมกันส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่ตั้งเป้าหมายไว้	4.71	0.51	มากที่สุด	1
รวม	4.59	0.53	มากที่สุด	-

ตารางที่ 11 ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง
ด้านโครงสร้างองค์กร

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านโครงสร้างองค์กร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างสะดวก และคล่องตัว	4.43	0.51	มาก	1

ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ด้านโครงสร้างองค์กร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
2. โรงเรียนมีการมอบหมายการปฏิบัติงานเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงาน	4.43	0.51	มาก	1
3. โรงเรียนมีการมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก	4.36	0.63	มาก	2
4. ผู้บริหาร และครูสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.43	0.51	มาก	1
รวม	4.41	0.53	มาก	-

วัตถุประสงค์ที่ 3 เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ผู้วิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวทางการบริหารโครงสร้างองค์กร คือ 1) มีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง มีการนิเทศ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งผลประโยชน์และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการฝ่ายบริหาร คือ 1) มีโครงสร้าง นโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติให้กับครู และบุคลากรที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ 2) สนับสนุน ส่งเสริมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 3) สนับสนุน ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรมีความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ด้านที่ 3 แนวทางการบริหารครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา คือ 1) ให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ ในการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน โดยรับการฝึกฝนอบรมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนานักเรียน โดยการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้มาใช้ในการทำงาน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน 3) มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ โดยเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การแบ่งปันเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครูผู้สอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้ร่วม และด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน เนื่องมาจาก 1) ผู้บริหาร และครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน มีการยอมรับนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ 2) ผู้บริหารและครูมีอุดมการณ์ทางวิชาชีพพ้องกัน คือ มุ่งหวังพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าและการเพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบและประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ 4) ผู้บริหารและครูแบ่งปันข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดในการจัดการเรียนการสอน นำผลสะท้อนที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวิราวรรณ เพ็ชรนา (2563) พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ช่วยให้ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ภาพที่ดี ผู้บริหารสนับสนุนสื่อ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอร์ด (Hord, 1997)

2. ระดับของปัจจัยการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ผลการวิจัยพบว่า ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และด้านโครงสร้างองค์กร ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านบรรยากาศองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีความสุขภาพเป็นมิตร เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว มีการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมใจ สามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว และจรัส อติวิทยากรณ์ (2565) พบว่า โรงเรียนมีบรรยากาศในการทำงานที่อบอุ่น เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดพลังของความร่วมมือ ร่วมใจ เพื่อนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร และครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการสร้างทัศนคติร่วมกันเกี่ยวกับความรักและความผูกพันที่ดีต่อโรงเรียน สอดคล้องกับ วาสนา ทองทวีงยศ (2560) พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระดับสูง เนื่องจาก ผู้บริหารและครูมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรัก ผูกพัน และรักโรงเรียน 3) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพตามความต้องการและความจำเป็น ผู้บริหาร และครูร่วมกันส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่ตั้งเป้าหมายไว้ ผู้บริหาร และครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนที่ตรงกัน และ ผู้บริหารจัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้เพื่อช่วยการพัฒนาวิชาชีพของครู สอดคล้องกับเกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว และจรัส อติวิทยากรณ์ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุด เนื่องจาก งานด้านวิชาการของสถานศึกษามีความสอดคล้องโดยตรงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียน มีการกำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานของครู สะท้อนผลการทำงานและให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ 4) ด้านโครงสร้างองค์กร เนื่องจาก โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างสะดวก และคล่องตัว มีการมอบหมายการปฏิบัติงานเป็นไปตามโครงสร้างการบริหารงาน ผู้บริหาร และครูสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีการมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก สอดคล้องกับปาริชาติ สีสันบุญ (2564) พบว่า โครงสร้างโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในทิศทางบวก เนื่องจากโรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างโรงเรียนด้วยการกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการจัดระบบการมอบหมายงานและความรับผิดชอบโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล มีการแบ่งสายการทำงานที่ชัดเจนและมีระบบติดต่อประสานงานที่ดี เพื่อให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวก รวดเร็ว และคล่องตัว มีการกระจายอำนาจและการตัดสินใจดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย นับเป็นการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มอริเซ่ (Morrissey, 2000)

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านโครงสร้างองค์กร การทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ โดยมีการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน และมีการนิเทศ ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งคุณภาพและผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ สีสันธุ์ (2564) พบว่า โครงสร้างองค์กร มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในทิศทางบวกเนื่องจากการกำหนดกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวกและคล่องตัว

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารจัดการของฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารต้องกำหนดโครงสร้าง นโยบาย และแนวทางที่ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สนับสนุน ส่งเสริม ทรัพยากรและงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับผลการวิจัยของวิราวรรณ เพ็ชรนา (2563) พบว่า การมีนโยบายและโครงสร้างการพัฒนาที่ชัดเจน การสนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี และสามารถส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 ด้านครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างถูกต้อง เป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน โดยรับการฝึกฝนอบรมกับผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนานักเรียน โดยการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้มาพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลวิจัยของเกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว และจรัส อติวิทยากรณ์ (2565) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู ทำได้โดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นจึงจัดได้ว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูทั้งระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2013)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

1) บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง 2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง และ 3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง การวิจัยดำเนินการที่โรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน

2) ผลการวิจัยพบว่า ระดับของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบรรยากาศองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร และแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง ได้แก่ การพัฒนาด้านโครงสร้างองค์กร การพัฒนาการบริหารจัดการของฝ่ายบริหาร และการพัฒนาด้านครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่สูงที่สุด ได้แก่ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน และด้านการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์การทำงานเพื่อใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น ผู้บริหารและครูควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่ทันสมัยตรงตามมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้การเกิดพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้สามารถบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมและโครงการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร

1.2) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนชุมชนบ้านช่างเคิ่ง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาได้ดียิ่งขึ้นไปอีก โดยผู้บริหารและครูควรสื่อสารด้วยคำพูดที่สุภาพ เป็นมิตร มีความรัก ห่วงดี และปรารถนาดีต่อกัน สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ มากขึ้น ผู้บริหารควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพตามความต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ

ควรศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน เช่น ด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ด้านการจูงใจ ด้านประสิทธิภาพการสอนของครู เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2667, จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>
- กันต์ธร หิรัญลักขณ์. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกศกาญจน์ ทองจันทร์แก้ว และจรัส อติวิทยากรณ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สงขลา สตูล. การประชุมหาใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13 (น. 2486-2503). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐนันท์ โยมงาม และอุไร สุทธิแย้ม. (2565). บทบาทการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(10), 364-376.
- นิภาธร มุลกณี. (2561). การพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในยุคไทยแลนด์ 4.0 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา*, 6(2), 208-210.
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580. (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, หน้า 1.
- ปาริชาติ สีนันธุ์บุญ. (2564). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไพพกา ผิดดำ. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 3(1), 11-18.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เมธาสิทธิ์ ธีรรัตนศรีสกุล. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: แนวทางปฏิบัติสำหรับครู. *วารสารวิชาการ มทร.สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2 (2), 214-228.
- รักขวลัย แยมกสิกร. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระบวนการการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร กรณีศึกษา บริษัทร้านอาหารและเครื่องดื่มแห่งหนึ่ง (สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ริญาภาภัทร์ สุภาศิริธนานนท์ และศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์. (2563). บทบาทผู้บริหารกับบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม*, 13(2), 208-227.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- วิราวรรณ เพ็ชรนา. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิประภา ชัยประสิทธิ์. (2553). องค์การแห่งนวัตกรรม: ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่. *วารสารนักบริหาร*, 30(2), 60-63.
- สมพิศ โห้งาม. (2553). การบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ วิวาสู. (2562). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. สุรินทร์: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 934-944.
- เสาวคนธ์ ฉัตรวิไล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อภิสิทธิ์ อุคำ. (2563). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Hord, S. (1997). Professional Learning Communities: What Are They and Why Are They Important?. *Issues about Change*, 6, 23-45.
- Morrissey, M. S. (2000). *Professional Learning Communities: An Ongoing Exploration*. Texas: Southeast Educational Development Laboratory.
- Hoy, W.K and Miskel, C. G. (2013). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. (9th ed.). New York: McGraw-Hill.